

יזכור: אנחנו מתדרדרים או מתקדמים?

ניתן להביט לאחור ולהצטער על העובדה שעם-ישראל היום ברובו אינו מסורתי מכפי שהיה לפני 2,000 שנה, אולם במרוצת הדורות נעשה העם גם רוחני יותר, והוסיף עליו מצוות ומנהגים טובים. היום קל להיות יהודי ולשמור מצוות, מצב הקרוב ביותר לימות המשיח

רואי השחורות

האם המצב הכללי בעולם נעשה טוב יותר או גרוע יותר? בואו נתחיל עם החדשות הרעות: כולם מודאגים מהתחממות כדור הארץ וזה כבר משפיע על מזג האוויר, והמצב הולך ומחמיר כי זה ימיס את הקרחונים הגדולים בעולם ויגרום להצפה גדולה של מים. השמש תגרום לצרות אחרות, וזה נושא שעליו מדברים ברדיו ללא הפוגה, שאנחנו אלה שהורסים את כל היקום ואת כל הבריאה הנפלאה שה' ברא.

בנוסף לזה, יש את האיום התדיר של האטום. כיום ישנן כמה מדינות שמפתחות אנרגיה אטומית ויש בזה משום החרבת העולם רח"ל. שלא לדבר על המצב הכלכלי הקשה והמורגש בכיס של כולנו. ועל מלחמות ומריבות מקומיות במקומות שונים בעולם על רקע גזעני או המלחמה המידרדרת באוקראינה.

לנו כיהודים יש לנו את הצרות ה"פרטיות" שלנו; איראן מאיימת להחריב את מדינת ישראל רח"ל, האנטישמיות באירופה הולכת וגואה, המצב המתוח התמידי בין ישראל לפלסטינים. קיצורו של דבר: המצב נעשה גרוע יותר ויותר?

לעומת זאת, ישנם הטוענים שהמצב נעשה רק טוב ומעולה יותר ויותר: הרפואה מעולם לא הגיעה להישגים כה כבירים בתחומים רבים ומגוונים,

והיא מצילה בכל יום אלפי אנשים שלפני עשרים שנה לא היו מחזיקים מעמד במקרים אלו. תוחלת החיים הולכת ומתארכת, כל יום שעובר אנשים חיים יותר זמן, מה שהיה נחשב פעם לאדם זקן נחשב היום לצעיר. גם איכות החיים השתפרה לבלי הכר, אנשים בריאים היום ב"ה הרבה יותר מאשר היו פעם. גם הגשמיות וה"חומריות" שבעולם [?] "רמת החיים" [?] השתפרו והתשדרגו פלאים. מעולם אנשים לא חיו כל כך טוב כמו צורת החיים של היום.

האינטרנט מקל על חיינו בצורה משמעותית, אנשים מצפים שהרופאים ימצאו כבר את הפטנט שבאמצעותו הם יוכלו לחיות במשך מאות שנים, ובעיקר להיראות צעירים לצמיתות, איזה כיף זה יהיה, יש למה לצפות [?]

היכן העלייה!?

גם ביהדות אנו מוצאים את שתי הגישות הללו: מצד אחד כאשר אנחנו מסתכלים על ההיסטוריה של עם ישראל [?] נעשה לא טוב על הנשמה [?] בתחילה קיבלנו את התורה בהר סיני ושמענו בעצמנו את דברי ה' ואז היה לנו את משה רבינו הנביא הגדול ביותר שקם מאז ומעולם לעם ישראל והוא בעצמו לימד אותנו את התורה. היינו במדבר, אכלנו מן והעננים הגינו עלינו, היה טוב מאד. אחר כך נכנסנו לארץ ישראל, איבדנו את משה רבינו וזה כבר לא היה אותו הדבר. אבל בכל זאת היה עדיין לא רע בכלל [?] כל עם ישראל היה בארצו, היה לנו את בית המקדש ודברים זרמו והתנהלו כמו שצריך.

ואז המצב התחיל לפתע להתדרדר; יהודים התחילו לעבוד עבודה זרה והמצב הבטחוני התערער ולבסוף באה מלחמה ואבדנו את עשרת השבטים ועד היום איננו יודעים את מקומם, ולאחר מכן נחרב בית המקדש ועם ישראל הוגלה מארצו.

וגם לאחר מכן כאשר בנו את בית המקדש השני זה כבר לא היה אותו הדבר, לא היו לנו את לוחות הברית ודברים נוספים שנעדרו מן הבית השני. מיד בתחילת בית שני פסקה הנבואה מישראל, ולאחר מכן אף חרב

הבית השני. מאז המצב נעשה כמובן גרוע יותר, מה שנקרא ביהדות "ירידת הדורות", בכל יום אנחנו מתרחקים יותר ויותר ממעמד הר סיני, יותר רחוקים מה"אורגינאל" של מתן תורה, זאת אומרת, שהמצב הרוחני של העם יורד ויורד.

אבל רבותי, יש לי חדשות עבורכם. היהדות מאמינה שכל מה שבא מהקב"ה הוא לטובה, ולכן כל מה שמתרחש בעולם או ביהדות לא רק שלא נעשה גרוע יותר, אלא זה יותר טוב וכמו שרואים את זה בכלל הידוע של "מעלין בקודש".

בחנוכה אנחנו נוהגים בכל יום להדליק נר נוסף, שכן עובדה זו מסמלת את המבט של היהדות לחיים, תמיד יש צורך להתקדם עוד ועוד ולא לקפוא על השמרים. ועד"ז בכל נושא ביהדות לא רק שאנחנו לא מפחיתים אלא להיפך אנחנו עושים יותר ויותר.

ניקח לדוגמא את יום הכיפורים. לפני 2500 שנה כל מה שעשו ביום כיפור היה רק דבר אחד: צום! את כל שאר הפעולות והעניינים של יום זה ביצע עבור כולם הכהן הגדול בבית המקדש; הוא התוודה בשביל כולם והתפלל בשביל כולם. לאחר החורבן תיקנו חכמים כמה תפלות קצרות בלבד כמו "על חטא" כדי שנתוודה בעצמנו משום שהכהן הגדול כבר לא עושה זאת. כמו כן היו מתפללים חלקים קצרים ביותר מתוך תפילת העמידה, וחסל.

בזמן התלמוד היו הולכים לבית הכנסת ביום הכיפורים לזמן קצר בלבד. בדור מאוחר יותר הוסיפו תפילה נוספת, וכך בכל דור ודור הוסיפו "עוד תפילה אחת" בדור אחד גילו שתפילת "אבינו מלכנו" היא תפילה אפקטיבית ביותר ומיד הוסיפו אותה לתפילות יום כיפור, בדור שלאחריו הוסיפו רק כמה סליחות, עד שבסופו של דבר 'נתקענו' עם המחזור העבה המוכר לנו כיום גדוש תפילות וסליחות. מה שבטוח שאנו נעשים מלאים וגדושים יותר ויותר במצוות.

עד לפני 500 שנה היה מותר לאכול אורז בפסח, ואז באו חכמים והחמירו עלינו יותר וכבר אסור לאכול גם אורז בחג הפסח (לאשכנזים). עד לפני

קצת יותר מאלף שנים היה מותר להתחתן עם יותר מאשה אחת, בא רבינו גרשום מאור הגולה והעלה אותנו לקדושה נעלית וגבוהה יותר והיום זה אסור..

מסורות ומנהגים רבים ומגוונים התווספו במרוצת הדורות. אתם חושבים שבזמן בית המקדש אכלו קרעפלאך בערב יום כיפור או געפליטע פיש בשבת? לכל הדעות יהודי בן-ימינו מלא וגדוש במצוות יותר מאשר אי פעם, ואם-כן בוודאי שאנחנו לא מפחיתים ולא הולכים אחורה אלא להיפך, אנחנו מתקדמים עם היהדות שלנו.

אבל בכל התזה הזאת יש רק בעיה אחת: בל נשכח כי לפני חמש מאות שנה, 90% מקרב העם היהודי היה שומר מסורת, ואילו 10% בלבד לא שמרו; ואילו כיום רק 10% הם שומרי מסורת ואילו 90% מקרב העם היהודי נולדו להורים שאינם שומרי מסורת? היכן היא ה"התקדמות" האופיינית שהיהדות מאמינה בה עם התקדמות הדורות? כיצד התזה של "מעלין בקודש" מסתדרת עם המציאות העגומה הזאת?

מתקדמים לביאת המשיח

לפני כמה שנים שליח חב"ד באודסה שבאוקראינה הביא מוהל מארץ לישראל כדי לערוך בריתות ליהודים צעירים ומבוגרים בעירו שמעולם לא הייתה להם ההזדמנות לעשות ברית. היה תור ארוך של אנשים שרצו לעשות ברית ועיתונאי אחד שהחליט לכתוב על התופעה הזאת, בא לראיין את האנשים שעמדו בתור כדי לעשות ברית.

בין העומדים בתור היה יהודי כבן שישים והעיתונאי פנה אליו ואמר לו: אתה בוודאי אדם דתי ולכן כנראה כל כך חשוב לך לעשות ברית אפילו בגילך המתקדם? השיב לו אותו יהודי: "אני אתאיסט", שאל אותו העיתונאי המופתע: אם-כן מדוע אתה רוצה לערוך ברית לעצמך? "מה זאת אומרת" השיב לו אותו יהודי? "הרי אני יהודי"?

פעם פגשתי יהודי שבא לבית הכנסת ביום כיפור, ושאלתי אותו האם הוא

בא לכאן בגלל שהוא מתקרב אל הדת והוא מאמין בעוצמתו של יום כיפור, הוא השיב לי: לא, אני דווקא לא מאמין ביום הזה! שאלתי אותו: נו, אז מה אתה עושה פה? והשיב לי: אני פה משום שאני יהודי וביום כיפור מקומו של יהודי בבית הכנסת!

בדור האחרון אנו עדים לתופעה שלא היתה אי פעם בהיסטוריה יהודים עם רקע רחוק ביותר שאמנם נולדו בבתים יהודיים אך לא היה להם שום קשר לדת ובכל זאת בוחרים מעצמם במודע לעשות מצוות.

תופעה כזאת לא היתה מעולם בעם ישראל. במשך כל הדורות אנשים שמרו מצוות בגלל שהם נולדו לתוך זה וזה בא מהבית, הם גדלו בשטעטעל והמשיכו את המסורת כפי שראו אותה. ואפילו ברוסיה שכבר לא היתה יהדות בכל זאת הגוי היה זה שהזכיר לך בדרכו שלו את עובדת היותך יהודי, ילד חטף מכות בבית הספר והוא כבר ידע מיד שהוא יהודי, הוא לא התקבל לאוניברסיטה בגלל יהדותו, ועוד דוגמאות כאלה.

אבל בדורנו, אך אחד לא צועק ולא מרביץ ולא מזכיר לך שאתה יהודי, ובכל זאת אנשים מעצמם מתוך בחירה ומודעות בוחרים לקיים מצוות. מצווה אחת שמקיים יהודי שאין לו שום רקע מקדים מתוך בחירתו החופשית ² שווה יותר אצל הקב"ה ממצוות רבות שמקיימים יהודים מתוך "מצוות אנשים מלומדה" כי כך הם גדלו וכך הם התחנכו והחברה מצפה מהם להתנהגות כזאת וכו'.

לא רק שאנחנו לא מתרחקים אחורה אלא אדרבה, אנו מתקדמים לימות המשיח שאז כולם יקיימו תורה ומצוות מרצונם החופשי.